Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Pruteanu Ina
Dosarul nr. 3a-2141/25
2-24126024-02-3a-25062025

D E C I Z I E
dispozitiv

4 februarie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 16 aprilie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ depusă de Radu Ivan împotriva Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă cu privire la anularea actelor administrative individual defavorabile și obligarea emiterii certificatului de încadrare în grad de dizabilitate - grad accentuat.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Apelul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 16 aprilie 2025.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Pruteanu Ina
Dosarul nr. 3a-2141/25
2-24126024-02-3a-25062025

D E C I Z I E

4 februarie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 16 aprilie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ depusă de Radu Ivan împotriva Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă cu privire la anularea actelor administrative individual defavorabile și obligarea emiterii certificatului de încadrare în grad de dizabilitate - grad accentuat,

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului

La 06 noiembrie 2024, Radu Ivan, prin intermediul avocatului Verebceanu Sergiu, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Național

pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, solicitând anularea certificatului nr. CI2430576 din 16 august 2024 și a deciziei nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 „*privind controlul determinării gradului de dizabilitate*” eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate, obligarea emiterii certificatului de încadrare în grad de dizabilitate – grad accentuat.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2430576 din 16 august 2024, Radu Ivan a fost încadrat în grad de dizabilitate - grad mediu, cauza dizabilității fiind indicată - afecțiune generală, determinarea gradului de dizabilitate - repetat. Gradul de dizabilitate a fost stabilit pentru perioada de la 01 august 2024 fără termen.

Nefiind de acord cu decizia emisă, reclamantul a contestat-o în ordine prealabilă.

Astfel, la 26 septembrie 2024, Radu Ivan a recepționat decizia nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate. Prin decizia menționată, s-a confirmat gradul de dizabilitate, ca fiind grad mediu.

De asemenea, s-a comunicat că în concluziile respectivei decizii s-au reținut următoarele: în urma organizării procesului de verificare și control a actelor prezentate în dosar, în vederea stabilirii corectitudinii determinării gradului de dizabilitate, precum și a aplicării criteriilor de stabilire a deficiențelor funcțional-structurale și a capacității de muncă, s-a decis confirmarea deciziei de încadrare în grad mediu de dizabilitate.

Reclamantul a indicat că potrivit art. 12 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 „*privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*”, dizabilitatea la copiii în vârstă de până la 18 ani și la persoanele adulte este determinată de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale, instituție subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Competențele de bază ale Consiliului sunt: a) determinarea dizabilității și a capacității de muncă a persoanei; f) întocmirea și eliberarea certificatului privind gradul de dizabilitate. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului se aprobă de Guvern. Decizia de încadrare/neîncadrare în gradul de dizabilitate și alte acte administrative individuale emise de către Consiliu pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Astfel, procedura de determinare a dizabilității este reglementată de art. 13 alin. (1) al aceluiași act normativ, dizabilitatea se determină de către Consiliu sau structurile sale teritoriale în baza următoarelor acte: a) formularul de trimitere al instituției medico-sanitare la care persoana este înregistrată, eliberat numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament și reabilitare, în cazul în care există indicii evidente ale dereglărilor funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume sau patologii; b) actele de studii, documentele ce

atestă instruiri, calificări, recalificări; (...). Factorii și criteriile de bază pentru determinarea dizabilității sunt determinate de art. 14.

Respectiv, la determinarea dizabilității se va ține cont de factorii medicali, psihopedagogia, habituali, profesionali, precum și de alți factori sociali. Drept criterii de bază pentru determinarea dizabilității servesc: a) capacitatea de a studia și de a se instrui; b) capacitățile intelectuale și comportamentul; c) capacitatea de autoservire și de autoîngrijire; d) capacitățile de comunicare (vederea, auzul, vorbirea) și de adaptare situațională; e) capacitățile locomotorii și dexteritatea; f) capacitatea de muncă păstrată și capacitatea vitală a organismului; g) capacitatea de participare la viața socială și profesională - determinată de deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată.

Reclamantul a afirmat că potrivit actelor anexate la determinarea dizabilității, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă urma a stabili gradul accentuat, și nu mediu.

Totodată, reclamantul a precizat că anterior de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, în baza acelorași acte în privința lui Radu Ivan a fost stabilit gradul de dizabilitate: grad accentuat, iar în condițiile în care starea lui de sănătate nu s-a ameliorat, dar s-a înrăutățit, gradul de dizabilitate i-a fost atenuat.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 16 aprilie 2025, acțiunea înaintată de Radu Ivan a fost admisă și respectiv anulat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2430576 din 16 august 2024 în privința lui Radu Ivan, și decizia Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 „*privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate în privința lui Radu Ivan*”, cu obligarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă de a emite actul administrativ individual favorabil privind determinarea gradului de dizabilitate accentuat în privința lui Radu Ivan, născut la *****, IDNP *****.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 17 aprilie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a înaintat cerere de apel, iar la 26 iunie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*), a fost înregistrat apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 aprilie 2025, solicitând casarea actului judecătoresc și emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă.

În motivarea cererii de apel, făcând trimitere la prevederile Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30 martie 2012, în coroborare cu Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 „cu privire la determinarea dizabilității”, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă a invocat că este unica instituție publică, abilitată cu funcții în domeniul determinării gradului de dizabilitate, iar instanța de judecată are drept scop controlul judecătoresc privind respectarea procedurii de înfăptuire a activității administrative, prin urmare procedura de determinare a gradului de dizabilitate.

La caz, apelantul a susținut că Radu Ivan fost examinat repetat la 16 august 2024, de către Serviciul pentru determinarea gradului de dizabilitate (Raport nr. R24035907) care în baza actelor anexate la dosar: buletinul de identitate, Fișa de trimitere F-088/e, formularul nr. 6 completat și eliberat de structura teritorială de asistență socială, a Criteriilor medicale, a Chestionarului de evaluare a capacităților și performanțelor, a emis decizia de încadrare în grad de dizabilitate mediu, și având la bază Ordinul MMPS al RM nr.105 din 01 decembrie 2022 „*cu privire la aprobarea Ghidului metodologic privind stabilirea termenului de dizabilitate pentru 6 luni, 2 ani, fără indicarea termenului/până la 18 ani în cazul copiilor, punctul 1g) din afectări neuromusculare*”, îl încadrează în gradul menționat mai sus, fără termen de examinare.

În rezultatul evaluării, expertul în DGD a descris deficiențele funcționale și structurale la nivel de organe și sisteme conform criteriilor: Din F088/e: - Sechelele traumatismului gambei stângi. Bont amputațional a gambei stângi la nivelul 1/3 proximale (26 iunie 2023), protezat; - Dereglări de statică și mers (se deplasează cu baston).

Nefiind de acord cu decizia prenotată, la 06 septembrie 2024, Radu Ivan a contestat decizia de încadrare în grad mediu de dizabilitate, dosarul fiind distribuit prin Sistemul Informațional DDCM, automat pentru a fi examinat repetat de al doilea expert, respectiv la 09 septembrie 2024, urmare a examinării aceluiași dosar (Raport Nr.R24039005), menține gradul mediu de dizabilitate, fără termen.

Nefiind de acord cu decizia stipulată, Radu Ivan la 18 septembrie 2025 a depus cerere de contestare și dosarul a fost remis automat și aleatoriu în cadrul Serviciului de control al determinării gradului de dizabilitate.

La 26 septembrie 2025, Serviciul de control a examinat dosarul, în prezența lui Radu Ivan, și a decis confirmarea gradului mediu de dizabilitate, fără termen.

Decizia Serviciului de control a fost bazată pe următoarele argumente expuse în Raportul Nr. R24042201 din 26 septembrie 2024.

Evaluat în prezență: - bont amputațional posttraumatic a gambei stângi la nivelul 1/3 proximale (26 iunie 2023); - protezat ulterior cu o ajustare satisfăcătoare a protezei; - mers cu sprijin adăugat, baston.

Diagnostic: Cod CIM1 T93 - Sechelele leziunilor traumatice ale membrului

inferior Bont amputațional postraumatic a gambei stângi la nivelul 1/3 proximale, protezat.

Dereglări de statică și mers.

Procentul pierderii capacității: 50%

Procentul păstrării capacității de muncă: 50%

Conform Chestionarului de evaluare a capacităților și performanțelor în activități de participare la persoanele adulte, lui Radu Ivan i se stabilește un punctaj de 117.

Prin urmare, apelantul susține că lui Radu Ivan i-a fost stabilită o problemă socială accentuată, conform punctului 4, respectiv i sa stabilit coeficientul 1,0.

Descrierea punctajului Pentru persoanele neangajate:

1. Până la 32 puncte acumulate - capacitățile și performanțele persoanei în activități și participare nu prezintă o problemă;

2. De la 33 puncte până la 52 puncte acumulate - capacitățile și performanțele persoanei în activități și participare prezintă o problemă ușoară;

3. De la 53 puncte până la 88 puncte acumulate - capacitățile și performanțele persoanei în activități și participare prezintă o problemă medie, și se atribuie coeficientul 1,3;

4. De la 89 puncte până la 124 puncte acumulate - capacitățile și performanțele persoanei în activități și participare prezintă o problemă accentuată, și se atribuie coeficientul 1,0;

5. De la 125 puncte până la 160 puncte acumulate - capacitățile și performanțele persoanei în activități și participare prezintă o problemă severă, și se atribuie coeficientul 0,7.

Conform tabelului aprobat Ordinul comun al Ministerului Muncii, Protecției Sociale si Familiei si Ministerului Sănătății nr. 12/70 din 28 ianuarie 2013, capacitatea de muncă păstrată este 50 %.

Capacitatea de muncă în procente reprezintă rezultatul raportării coeficientului stabilit în baza punctajului acumulat și capacitatea de muncă de bază în procente.

Dizabilitatea conform % capacității de muncă: 0 - 20 - grad sever, 25 - 40 – grad accentuat, 45 - 60 - grad mediu, 65 - 100 - apt de muncă.

Deci apelantul observă că coeficientul (1,0) stabilit în baza punctajului (117) acumulat și capacitatea de muncă păstrată 50 % se încadrează nemijlocit în gradul mediu de dizabilitate. Suplimentar, ținem să menționăm, că bontul amputațional posttraumatic a gambei stângi la nivelul 1/3 proximale este protezat, respectiv starea bontului și eficiența protezării sunt, de asemenea, factori importanți la evaluarea dizabilității. Deficiența funcțională în cazul amputației de membrul inferior se apreciază în raport cu posibilitățile bolnavului de a purta proteza. Starea bontului este deosebit de importantă pentru a evalua șansa amputatului de a fi protezat sau nu. În cazul în care pacientul nu poate fi protezat din cauza bontului vicios, acesta va fi direcționat către o secție de ortopedie pentru refacerea bontului.

Dacă există contraindicații medicale pentru intervenția chirurgicală (afecțiuni grave cardio-respiratorii, renale etc.), bontul neprotezabil determină o agravare a deficienței funcționale, care poate justifica încadrarea într-un grad de dizabilitate mai avansat celui determinat de nivelul de amputație.

Suplimentar, apelantul a menționat că în actul motivat, instanța a făcut trimitere la faptul că Consiliul nu a ținut cont de criteriile de determinare a gradului de dizabilitate, de deficiențele descrise în actele prezentate de beneficiar, însă Rapoartele de determinare a gradului de dizabilitate menționate mai sus ne demonstrează contrariul că, atât Serviciul pentru determinarea gradului de dizabilitate, cât și Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate a ținut cont de deficiențele descrise în actele beneficiarului.

Prin urmare, afirmația instanței precum că Consiliul eronat a stabilit gradul mediu de dizabilitate este neargumentată și ilegală.

Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 3 Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținîndu-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Deci, prin normele Codului administrativ, inclusiv prin prisma art. 3, 17, 36, 87, 92, 93, 139 și 236, legiuitorul a reglementat cu exactitate competențele instanțelor judecătorești, și nu a atribuit instanței drepturi de ieșire din limitele cererii de chemare în judecată, or de a substitui organul competent în stabilirea gradului de dizabilitate, cum este în cazul dat.

În această ordine de idei, a menționat că determinarea gradului de dizabilitate se efectuează în baza dosarului persoanei, inclusiv a fișei de trimitere (formularul F-088/e), extraselor din fișele medicale de staționar, precum și datele din Chestionarul de evaluare a capacităților și performanțelor în activități de participare. Iar, la luarea deciziei privind gradul de dizabilitate se ține cont de datele examenului clinic, gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, traume, rezultatele investigațiilor de laborator și instrumentale, datele supravegherii în dinamică a persoanei, eficiența măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale.

Prin urmare, experții privind determinarea gradului de dizabilitate analizând toate actele din dosarul pentru evaluarea gradului de dizabilitate, în baza legislației în vigoare, a actelor normative a apreciat corect gradul mediu de dizabilitate, fără termen. Iar, instanța de judecată eronat aplică atât deficiențele descrise în actele prezentate cât și Criteriile medico-sociale.

Faptul că Radu Ivan a fost încadrat anterior în grad accentuat de dizabilitate (un an de zile pentru reabilitare și tratament), nu poate servi drept temei pentru încadrare în grad de dizabilitate accentuat și în luna septembrie 2024 și nu în zadar

legiuitorul a indicat în pct. 51 al Instrucțiunii cu privire la determinarea dizabilității (*aprobată prin Hotărârea Guvernului 357/2018*), că determinarea gradului de dizabilitate repetat, la expirarea termenelor stabilite conform prevederilor pct. 47 și 48, în scopul identificării schimbărilor în semnele dizabilității, ca urmare a tratamentului, a măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de orientare și formare profesională, educaționale de care au beneficiat.

Apelantul a mai indicat că instanța de fond nu a examinat în detaliu decizia emisă în baza Raportului nr. R24042201 și expediată dlui Radu Ivan, în care sunt indicate atât motivele de fapt, cât și de drept, mai mult nici nu face trimitere ce anume Consiliul nu a motivat.

Or, potrivit deciziei Serviciului de control, nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate a lui Radu Ivan cu privire la stabilirea gradului de dizabilitate mediu pentru perioada de la 01 august 2024 fără termen, determinat prin Raportul Nr. R24035907 din 16 august 2024, a fost confirmat gradul de dizabilitate grad mediu pentru perioada de la 01 august 2024 fără termen.

Decizia a fost luată în prezența persoanei, în cadrul Serviciului de control, în baza actelor prezentate și anexate la dosar, cu asumarea răspunderii tuturor autorităților responsabile pentru veridicitatea înscrierilor din formularele: medicale, sociale, habituale. In urma organizării procesului de verificare și control al actelor prezentate în dosar, în vederea stabilirii corectitudinii determinării gradului de dizabilitate, precum și a aplicării criteriilor de stabilire a deficiențelor funcțional structurale și a capacității de muncă, s-a decis confirmarea deciziei Grad mediu de dizabilitate, ca fiind una corectă și având ca temei: HG RM nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, Instrucțiune privind determinarea gradului de dizabilitate cap. III p.31 (criteriile de determinare a gradului de dizabilitate); - Ordin comun (MMPSF și MS al Moldova) cu privire la aprobarea criteriilor de determinare a dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte Nr.12/70 din 28 ianuarie 2013; - Criterii pentru Afecțiuni osteoarticulare, compartimente: Amputațiile, încadrat grad de dizabilitate pe termen nelimitat, conform anexei la ordinul Nr. 105 din 01 decembrie 2022, Ghid metodologic privind stabilirea termenului gradului de dizabilitate pentru 6 luni/2 ani/ fără indicarea termenului, cap.III, alin. funcțiile neuro-musculoscheletice și ale mișcărilor aferente/afectarea funcțiilor musculo-scheletice.

Reieșind din cele menționate, apelantul menționează că instanța de fond face trimiteri la toate actele ce ține de procedura de determinare a gradului de dizabilitate și indică asupra faptului că Consiliul nu le-a aplicat și nu sa condus de ele, însă din decizia sus anexată ne demonstrează că anume actele obligatorii au fost respectate și aplicate.

Apelantul mai susține că, deși instanța de fond a menționat că Consiliul nu a ținut cont de starea sănătății persoanei, precum că aceasta sa agravat, acte anexate la dosarul pentru DGD nu arată o agravare, ba din contra starea sănătății generale este relativ satisfăcătoare.

Cu referire la susținerile lui Radu Ivan că starea de sănătate s-a agravat, apelantul consideră că acest fapt este lipsit de temei, or este irelevant și faptul că urmare a micșorării gradului de dizabilitate are de suferit deoarece pensia de dizabilitate este mică, iar a munci nu poate, deoarece Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art. 33, alin. 1 și 2 prevede că „*Dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilități este garantat. Persoanele cu dizabilități se bucură de toate drepturile stabilite în Codul muncii și în celelalte acte normative din domeniu. Nimeni nu poate limita dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilități decât în baza prevederilor legislației în vigoare*".

În acest sens, lui Radu Ivan i s-a recomandat că se poate angaja la muncă prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, iar Consiliul prin Programul individual de reabilitare și incluziune socială, ia recomandat în compartimentul „*Muncă și activitate profesională*" - orientare și formare profesională, suport și asistare la angajarea în câmpul muncii.

Argumentele participanților la proces

La examinarea în fond a cererii de apel, reprezentantul apelantului Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă – Ciobanu Rodica a solicitat admiterea apelului declarat conform motivelor descrise.

Intimatul Radu Ivan și reprezentantul intimatului, avocatul Verebcean Sergiu, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică

corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: - ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; - la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; - acțiunea nu a fost semnată și depusă de Radu Ivan, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții

la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile cauzei și dosarul administrativ se atestă că la 04 august 2023, prin certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr CI2332356, lui Radu Ivan i s-a acordat gradul de dizabilitate accentuat, de la 20 iulie 2023 până la 01 august 2024.

La 31 iulie 2024, Radu Ivan a depus cererea-acord privind evaluarea repetată, în cadrul Serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate, în vederea încadrării în grad de dizabilitate în baza actelor de trimitere conform legislației. La cerere au fost anexate următoarele documente: buletinul de identitate; fișa de trimitere (formularul F-088/e); formularul nr. 6, completat și eliberat de structura teritorială de asistentă socială.

La 16 august 2024, în baza actelor prezentate și a criteriilor de determinare a dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte, a fost decisă încadrarea reclamantului în grad mediu de dizabilitate de la 01 august 2024, fără termen, conform certificatului nr. CI243057.

Nefiind de acord cu gradul de dizabilitate determinat conform certificatului nr. CI2430576 din 16 august 2024, la 06 septembrie 2024, Radu Ivan a solicitat evaluarea repetată privind determinarea gradului de dizabilitate.

La 09 septembrie 2024, al doilea manager de caz, prin decizia nr. DC2406033, privind examinarea contestației, a decis confirmarea gradului mediu de dizabilitate.

La 18 septembrie 2024, nefiind de acord cu decizia Serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate din 09 septembrie 2024, Radu Ivan a solicitat evaluarea repetată privind determinarea gradului de dizabilitate.

La 26 septembrie 2024, prin decizia nr. DC2406424 privind controlul determinării gradului de dizabilitate, Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate, a decis confirmarea gradului mediu de dizabilitate de la 01 august 2024, fără termen.

În motivarea deciziei sale, autoritatea publică a făcut referire la Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, Instrucțiunii privind determinarea gradului de dizabilitate cap. III p. 31 (criteriile de determinare a gradului de dizabilitate); a ordinului comun (MMPSF și MS al Moldova) cu privire la aprobarea criteriilor de determinare a dizabilității și capacității de muncă la persoanele adulte N12/70 din 28 ianuarie 2013; a criteriilor pentru afecțiuni osteoarticulare, compartimente - amputațiile; l-a încadrat pe reclamant în grad de dizabilitate pe termen nelimitat, conform anexei la ordinul Nr.105 din 01 decembrie 2022, Ghid metodologic privind stabilirea termenului gradului de dizabilitate pentru 6 luni/2 ani/fără indicarea termenului, cap. III, alin. funcțiile neuro-musculoscheletice și ale mișcărilor aferente/afectarea funcțiilor musculo-scheletice, p.1g.

Astfel, manifestând dezacord cu Certificatul nr. CI2430576 din 16 august 2024 și decizia nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate, Radu Ivan, prin intermediul avocatului Verebceanu Sergiu, s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, solicitând anularea certificatului nr. CI2430576 din 16 august 2024 și a deciziei nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 „*privind controlul determinării gradului de dizabilitate*” eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate, obligarea emiterii certificatului de încadrare în grad de dizabilitate – grad accentuat.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 16 aprilie 2025, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, a admis acțiunea înaintată de Radu Ivan și respectiv anulat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nr. CI2430576 din 16 august 2024 în privința lui Radu Ivan, și decizia Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024 „*privind controlul determinării gradului de dizabilitate eliberată de Serviciul de control al determinării gradului de dizabilitate în privința lui Radu Ivan*”, cu obligarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă de a emite actul administrativ individual favorabil privind

determinarea gradului de dizabilitate accentuat în privința lui Radu Ivan, născut la *****, IDNP *****.

Completul judiciar apreciază hotărârea instanței de fond ca fiind întemeiată, adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Astfel, conform prevederilor art. 51 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială.

Conform art. 2 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, în sensul prezentei legi, noțiunile principale se definesc după cum urmează: persoană cu dizabilități – persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngrădi participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane; dizabilitate – termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali); capacitate de muncă – raportul dintre posibilitățile biologice individuale și solicitarea profesională; este determinată de abilitățile fizice și intelectuale, precum și de nivelul de integrare socioprofesională, care ține de pregătire și de experiență.

Potrivit art. 60 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012, legislația privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități se bazează pe Constituția Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege și alte acte legislative și normative cu privire la măsurile de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități. Statul deține responsabilitatea pentru elaborarea politicilor naționale de prevenire și tratament al dizabilităților, de reabilitare, adaptare rezonabilă și incluziune socială a persoanelor cu dizabilități, respectând drepturile și obligațiile părților (ale statului, pe de o parte, și ale beneficiarilor, pe de altă parte), asigură, în colaborare cu organele abilitate, cu organizațiile responsabile și nemijlocit cu beneficiarii, implementarea obiectivelor legale, stipulează drepturile și obligațiile părților.

Potrivit art. 12 din Legea citată, dizabilitatea la copiii în vârstă de până la 18 ani și la persoanele adulte este determinată de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare – Consiliul) sau structurile sale teritoriale, instituție subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale; - Competențele de bază ale Consiliului sunt: a) determinarea dizabilității și a capacității de muncă a persoanei; b) întocmirea programului individual de reabilitare și incluziune socială; c) stabilirea circumstanțelor/cauzei care au condus la dizabilitate și a duratei dizabilității; d) stabilirea caracterului muncii și a

condițiilor de muncă ale persoanei cu dizabilități; e) asigurarea evidenței electronice și pe suport de hârtie a persoanelor expertizate; f) întocmirea și eliberarea certificatului privind gradul de dizabilitate; - Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului se aprobă de Guvern; - Decizia de încadrare/neîncadrare în gradul de dizabilitate și alte acte administrative individuale emise de către Consiliu pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Conform art. 13 din aceeași Lege, dizabilitatea se determină de către Consiliu sau structurile sale teritoriale în baza următoarelor acte: a) formularul de trimitere al instituției medico-sanitare la care persoana este înregistrată, eliberat numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament și reabilitare, în cazul în care există indicii evidente ale dereglărilor funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume sau patologii; b) actele de studii, documentele ce atestă instruiri, calificări, recalificări; c) în cazul persoanelor angajate în câmpul muncii, formularul completat și eliberat de instituția în care persoana este angajată, care să conțină caracteristica persoanei și a funcției deținute, condițiile de la locul de muncă, toate funcțiile vacante din cadrul instituției și cerințele față de acestea; d) în cazul nou-născuților, al preșcolarilor, al elevilor și al studenților, formularul completat și eliberat, după caz, de serviciul de intervenție timpurie, de serviciul asistență psihopedagogică, de instituția preșcolară sau de instituția de învățământ, care să conțină date privind starea sănătății persoanei, caracteristica persoanei și a condițiilor ei de studii, alte circumstanțe ale procesului instructiv-educativ; e) în cazul persoanelor aflate la evidența structurilor teritoriale de asistență socială/structurilor responsabile de asistența socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, de asigurări sociale sau de ocupare a forței de muncă și care se prezintă la expertiză pentru prima dată sau în mod repetat (reexpertizare), formularul completat și eliberat de structurile menționate privind prestațiile și serviciile sociale de care persoana beneficiază; - În cazul în care datele indicate la alin.(1) sunt disponibile în resursele informaționale de stat și pot fi furnizate în mod electronic, Consiliul sau structurile teritoriale ale acestuia vor accesa și utiliza datele respective prin intermediul platformei de interoperabilitate; - Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității se aprobă de Guvern.

În conformitate cu art. 14 din aceeași Lege, la determinarea dizabilității se va ține cont de factorii medicali, psihopedagogici, habituali, profesionali, precum și de alți factori sociali. Drept criterii de bază pentru determinarea dizabilității servesc: a) capacitatea de a studia și de a se instrui; b) capacitățile intelectuale și comportamentul; c) capacitatea de autoservire și de autoîngrijire; d) capacitățile de comunicare (vederea, auzul, vorbirea) și de adaptare situațională; e) capacitățile locomotorii și dexteritatea; f) capacitatea de muncă păstrată și capacitatea vitală a

organismului; g) capacitatea de participare la viața socială și profesională – determinată de deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată.

Conform art. 16 Legea nr. 60 din 30 martie 2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, dizabilitatea la persoanele adulte se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) și este de trei grade: severă, accentuată și medie. Păstrarea capacității de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5%: a) dizabilitatea severă se caracterizează prin deficiențe funcționale severe provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 0-20%; b) dizabilitatea accentuată se caracterizează prin deficiențe funcționale accentuate provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 25-40%; c) dizabilitatea medie se caracterizează prin deficiențe funcționale medii provocate de afecțiuni, defecte, traume care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată într-un interval procentual de 45-60%. Persoanele cu deficiențe funcționale ușoare provocate de afecțiuni, defecte, traume și având capacitatea de muncă păstrată într-un interval procentual de 65-100% sunt considerate apte de muncă, respectiv nu sunt încadrate în grad de dizabilitate. În cazul persoanelor care din cauza stării de sănătate nu își pot exercita în continuare activitatea conform calificării profesionale și al persoanelor care nu dețin o calificare profesională sau nu sunt încadrate în câmpul muncii, Consiliul sau structurile sale teritoriale elaborează recomandări pentru exercitarea altor activități apropiate calificării pe care o dețin ori care nu necesită calificare profesională sau eliberează recomandări organelor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și instituțiilor de reabilitare solicitând servicii de orientare, formare profesională, de reabilitare medicală, profesională, alte servicii prestate de instituțiile respective. Persoanele cu dizabilități care în procesul expertizării și determinării dizabilității au primit recomandări privind serviciile de orientare și formare profesională, de reabilitare medicală și profesională sunt expertizate în mod repetat după perioada în care au beneficiat de serviciile respective. În cazul persoanelor care au atins vârsta standard de pensionare și, după caz, al persoanelor care din cauza unor dereglări funcționale grave ale organismului nu sunt capabile să-și exercite activitatea conform calificării pe care o dețin, nici să exercite o altă activitate care nu necesită calificare profesională, nici să-și însușească o nouă calificare prin orientare și formare profesională, prin reabilitare medicală și profesională, gradul de dizabilitate se determină pe baza

criteriilor medico-sociale și psihologice fără stabilirea capacității de muncă în valoare procentuală. La persoanele adulte, dizabilitatea poate apărea ca urmare a: a) unei afecțiuni generale; b) unei afecțiuni congenitale sau din copilărie; c) unei boli profesionale; d) unui accident de muncă; e) participării la lichidarea avariei de la CAE de la Cernobîl; f) serviciului militar sau a celui special. Criteriile de determinare a dizabilității la persoanele adulte se aprobă printr-un ordin al Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Până la expirarea termenului pentru care s-a stabilit reexpertizarea persoanei cu dizabilități sau în cazul gradelor de invaliditate fără termen, invaliditatea de gradele I, II și III se echivalează, în mod corespunzător, cu dizabilitatea severă, dizabilitatea accentuată și dizabilitatea medie. Persoanele care dețin un grad de invaliditate fără termen au dreptul să se adreseze Consiliului pentru reexaminare și determinarea dizabilității în conformitate cu noile criterii.

La caz, instanța de apel reiterează că la 31 iulie 2024, Radu Ivan a depus la Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă o cerere pentru evaluare repetată, solicitând încadrarea în grad de dizabilitate conform legislației, or prin raportul nr. R24035907 din 16 august 2024, Consiliul a stabilit pentru Radu Ivan gradul de dizabilitate mediu, cauzat de o afecțiune generală, valabil de la 01 august 2024, fără termen.

Invocând dezacord cu această concluzie, Radu Ivan a depus o contestație, solicitând o nouă evaluare, or evaluarea repetată, prin raportul nr. R24039005 din 09 septembrie 2024, a reconfirmat gradul de dizabilitate mediu, valabil de la 01 august 2024, fără termen.

În continuare, Radu Ivan a contestat din nou rezultatul menționat, iar Raportul nr. R24042201 din 26 septembrie 2024 și decizia nr. DC2406424 din aceeași dată au menținut gradul de dizabilitate mediu, valabil de la 01 august 2024, fără termen.

Totodată, potrivit pct. 4 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, aprobat în baza Hotărârii Guvernului cu privire la determinarea dezabilității nr. 357 din 18 aprilie 2018, Consiliul are misiunea de a asigura realizarea prevederilor actelor normative privind determinarea gradului de dizabilitate, având ca obiectiv final facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.

Conform pct. 6 din Regulamentul menționat supra, Consiliul are următoarele atribuții: 1) asigură determinarea gradului de dizabilitate conform criteriilor aprobate, în baza dosarelor cetățenilor sau în prezența acestora, la cerere; 2) stabilește circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinat gradul de dizabilitate; 3) asigură analiza cauzelor dizabilității primare și recomandă măsuri de prevenire; 4) formulează recomandările generale privind necesitățile de reabilitare și incluziune socială ale persoanei cu dizabilități și asigură monitorizarea executării acestora de către instituțiile responsabile și

persoanele cu dizabilități; 5) asigură obligatoriu, în procesul de determinare a gradului de dizabilitate, repartizarea aleatorie a dosarelor prin Sistemul informațional automatizat, a persoanelor care solicită determinarea gradului de dizabilitate primar/repetat; 6) asigură evidența electronică în Sistemul informațional automatizat și pe suport de hârtie a persoanelor cărora li s-a determinat gradul de dizabilitate primar/repetat, generând date statistice dezagregate, grad de dizabilitate, gen, vârstă (inclusiv pe grupe de vârstă la copii, adulți, persoane în etate), locul de trai (inclusiv mediul de trai: urban, rural), recomandări etc.); 7) asigură elaborarea și aprobarea unor formulare de raportare statistică și generează date statistice dezagregate pe tip de dizabilitate conform Clasificărilor internaționale recomandate de Organizația Mondială a Sănătății, grad de dizabilitate, mediu de trai, gen, vârstă etc.; 8) efectuează schimbul de informații și date cu alte autorități publice prin intermediul Sistemului informațional automatizat sau pe suport de hârtie, numai în cazurile lipsei interoperabilității Sistemului informațional automatizat cu sistemele informaționale ale acestora, în conformitate cu prevederile legislației și ale acordurilor semnate între părți; 9) întocmește trimestrial, semestrial și anual rapoarte de activitate și statistice, care sunt plasate pe pagina web a Consiliului; 10) completează și eliberează Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, precum și Programul individual de reabilitare și incluziune socială; 11) supraveghează și coordonează activitatea serviciului de control al determinării gradului de dizabilitate, serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate, biroului de înregistrare și arhivare și a structurilor teritoriale; 12) reprezintă interesele instituției în relațiile cu alte instituții, organizații, inclusiv cu societatea civilă și mass-media; 14) asigură buna activitate a instituției, planificarea bugetară și evidența contabilă; 16) asigură elaborarea materialelor științifico-metodice în domeniul de competență, a criteriilor de determinare a gradului de dizabilitate la copii și a criteriilor de determinare a gradului de dizabilitate la adulți, în conformitate cu standardele internaționale din domeniu, precum și revizuirea periodică a acestora, pornind de la inovațiile și experiența internațională; 17) asigură elaborarea instrumentelor și a ghidurilor metodice de punere în aplicare a criteriilor; 18) asigură elaborarea programelor de instruire și formare a angajaților Consiliului și conlucrează cu instituțiile de învățământ superior cu profil medical, de asistență socială ori educaționale în vederea organizării și desfășurării instruirilor și formărilor profesionale ale angajaților; 19) reprezintă în instanțele judecătorești și în alte organe interesele Consiliului; 20) asigură controlul asupra folosirii eficiente a mijloacelor bugetului de stat și a mijloacelor speciale pentru funcționarea regulamentară a Consiliului, precum și asupra utilizării raționale a bunurilor de proprietate publică aflate în gestiune, în corespundere cu legislația; 21) prelucrează doar datele indispensabile îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, asigurând confidențialitatea, precum și toate

măsurile organizatorice și tehnice indispensabile pentru protecția datelor cu caracter personal împotriva distrugerii, modificării, blocării, copierii, răspândirii ori împotriva altor acțiuni ilicite, măsuri menite să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile de prelucrare și caracterul datelor prelucrate, în conformitate cu legislația; 22) asigură elaborarea și publicarea anuală a Compendiului statistic privind persoanele cu dizabilități în Republica Moldova. Prin ordine ale directorului Consiliului se aprobă regulamente, instrucțiuni, ghiduri pentru exercitarea atribuțiilor care îi revin.

Reieșind din conținutul pct. 21 din Regulament, determinarea gradului de dizabilitate primar/repetat se efectuează în termen de până la 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea cererii și a dosarului la structura teritorială, inclusiv în Sistemul informațional automatizat, în prezența persoanelor, la solicitarea acestora sau la necesitate.

Conform pct. 22 din Regulament, după distribuirea aleatorie a dosarului electronic, managerul de caz examinează dosarul și persoana care solicită prezența/este invitată, la necesitate, în termen de până la 30 de zile de la data înregistrării cererii, cu consultarea în mod obligatoriu a experților serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate (*asistentul social, reabilitologul și alți experți din domeniul medical – în cazul persoanei adulte; psihopedagogul, reabilitologul și alți experți din domeniul medical – în cazul copiilor*), și emite decizia, întocmește documentele respective în conformitate cu prevederile Instrucțiunii privind determinarea gradului de dizabilitate.

Potrivit pct. 23 din Regulament, la luarea deciziei privind gradul de dizabilitate, precum și la stabilirea termenului, managerii de caz țin cont de recomandările experților serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate (*asistentul social, psihopedagogul, reabilitologul și alți experți din domeniul medical*) și de eficiența măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de formare și orientare profesională, educaționale. Încadrarea/neîncadrarea în grad de dizabilitate se decide de către managerii de caz, după consultarea în mod obligatoriu a experților serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate (*asistentul social, psihopedagogul, reabilitologul și alți experți din domeniul medical*), care examinează dosarul și prezintă recomandări.

În corespundere cu pct. 24-25 din Regulament, rezultatele analizei documentației și decizia se înregistrează de către managerul de caz în Sistemul informațional automatizat. Pornind de la gradul de dizabilitate, gravitatea deficiențelor funcționale individuale cauzate de afecțiuni, traume, care duc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei la copii și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) la adulți, experții Serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate stabilesc și prescriu obligatoriu recomandări generale

privind necesitățile persoanei cu dizabilități, sub formă de activități și servicii din domeniile: medical, asistenței sociale, educațional și ocupării în câmpul muncii, de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială, care sunt introduse în Sistemul informațional automatizat la compartimentul „Programul individual de reabilitare și incluziune socială” (formularul nr.2).

Conform pct. 26 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, decizia privind determinarea gradului de dizabilitate primar/repetat al persoanei, precum și actele emise sunt semnate electronic de către managerul de caz în Sistemul informațional automatizat.

Conform pct. 27 din Regulament, controlul determinării gradului de dizabilitate este măsura de control pentru examinarea corectitudinii încadrării/neîncadrării în grad de dizabilitate a persoanelor și se efectuează de către managerii de caz ai serviciului de control al determinării gradului de dizabilitate, cu consultarea în mod obligatoriu a asistentului social, reabilitologului și altor experți din domeniul medical, iar în cazul copiilor – și a psihologului din cadrul acestui serviciu, prin: 1) verificarea și examinarea dosarelor electronice din Sistemul informațional automatizat și a dosarelor pe suport de hârtie, a datelor/informațiilor din acestea, inclusiv a dosarelor din arhivă, altor documente relevante prezentate de către biroul de înregistrare și arhivare, persoane și alte instituții/autorități responsabile; 2) verificarea corectitudinii aplicării și respectării de către experții serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate a prevederilor legale în domeniu, a criteriilor de determinare a gradului de dizabilitate, a metodologiei de lucru în procesul de determinare a gradului de dizabilitate; 3) verificarea veridicității datelor/informațiilor oferite de instituții/ autorități responsabile de completarea și eliberarea formularelor/ certificatelor/documentelor anexate la dosare; 4) invitarea, pentru verificare și examinare, a persoanelor al căror dosar este supus controlului, precum și a persoanelor contestatare, după caz, invitarea și prezența persoanelor din cadrul serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate a Consiliului care au examinat dosarul, a persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor/autorităților care au completat și eliberat formularele/certificatele/documentele anexate la dosar.

Conform pct. 8 din Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, adoptată în baza Hotărârii Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018, prestatorul de servicii medicale inițiază procedura de trimitere a persoanelor (cetățenilor Republicii Moldova și străinilor specificați la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova), inclusiv copiilor în vârstă de până la 18 ani, pentru determinarea gradului de dizabilitate, prin întocmirea fișei de trimitere (*formularul F-088/e, forma electronică completată în Sistemul informațional automatizat „Asistența medicală primară”*

sau Sistemul informațional automatizat „Asistența medicală spitalicească”), numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament și reabilitare, în cazul în care sunt prezenți indici evidenți de dereglări funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume și deficiențe care duc la limitări de activitate și restricții de participare, exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vârstă de până la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vârstă aptă de muncă. În cazul persoanelor care se adresează pentru trimitere la determinarea gradului de dizabilitate repetat, instituția medico-sanitară inițiază din timp procedura, întocmind persoanei fișa de trimitere cu cel puțin 30 de zile lucrătoare până la expirarea perioadei pentru care a fost stabilit gradul de dizabilitate, indicate în certificatul de încadrare în grad de dizabilitate.

La caz, instanța de apel reține că instanța de fond în mod întemeiat s-a expus asupra împrejurărilor speței și nu a reținut argumentele invocate de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, referitoare la încadrarea lui Radu Ivan într-un grad mediu de dizabilitate, în baza aprecierii că deficiențele funcționale ar fi de intensitate medie.

Or, în acord cu concluziile primei instanțe, în raportul pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă la adulți nr. R24035907 din 16 august 2024 și în raportul pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă la adulți nr. R24039005 din 09 septembrie 2024, nr. R24042201 din 26 septembrie 2024, sunt descrise deficiențele funcționale și structurale la nivel de organe și sisteme conform mai multor criterii, fiind stabilit procentul păstrării capacității de muncă de 45% conform raportului din 16 august 2024 și 09 septembrie 2024, 50% conform raportului din 26 septembrie 2024, în toate cazurile fiind stabilit gradul mediu de dizabilitate în privința reclamantului Radu Ivan.

De asemenea, în raportul nr. R24035907 din 16 august 2024, pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă la adulți este indicat: dereglări de statică și mers, diagnostic - amputația traumatică a membrului inferior, nivel neprecizat, la pct. 5 din raport este indicat - deficiențe locomotorii medii.

Totodată, la pct. 9 din raport este indicat că Radu Ivan nu este persoană cu afecțiune a aparatului locomotor.

Referitor la raportul nr. R24039005 din 09 septembrie 2024 și nr. R24042201 din 26 septembrie 2024, instanța menționează în rapoartele respective lipsește argumentarea, concluzia managerului de caz, conform căror documente au fost evaluate deficiențele funcționale, fiind indicate de asemenea dereglări moderate de statică și mers, mers cu sprijin adăugat, baston și lipsa afecțiunii aparatului locomotor.

Astfel, instanța de apel observă, similar primei instanțe, existența unor neconcordanțe în conținutul rapoartelor, inclusiv mențiuni contradictorii privind

starea aparatului locomotor, precum și lipsa unei argumentări explicite în ceea ce privește criteriile și documentele care au stat la baza evaluării deficiențelor funcționale. De asemenea, lipsește concluzia motivată a managerului de caz în rapoartele ulterioare.

Mai mult, instanța de apel constată că din rapoartele menționate nu poate fi stabilit cu certitudine cum anume autoritatea publică pârâtă a stabilit procentul păstrării capacității de muncă, precum și în baza căror criterii s-a apreciat gradul de dizabilitate, or anterior, în privința lui Radu Ivan a fost stabilit gardul accentuat de dizabilitate, iar starea sa de sănătate, determinată de o afecțiune ireversibilă, nu a suferit ameliorări, cauza dizabilității intimatului este o afecțiune care nu se supune tratamentului, nefiind posibilă o ameliorare în cazul amputării unui membru.

În aceste condiții, instanța de apel confirmă concluzia instanței de fond potrivit căreia deciziile emise de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sunt lipsite de motivare în fapt și în drept.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel subliniază că, în conformitate cu art. 118 alin. (1)-(3) Cod administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept - temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt - oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile - o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

În conformitate cu art. 119 alin. (1) Cod administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert.

Potrivit prevederilor art. 120 alin. (1) Cod administrativ, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă: a) numele/denumirea autorității publice care a emis actul administrativ; b) numele colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ; c) numele destinatarului actului administrativ; d) data la care a fost emis actul administrativ; e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ); f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ; g)

decizia cu privire la cheltuieli; h) informația cu privire la exercitarea căilor de atac; i) semnătura colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ.

De altfel, Completul de judecată apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond că autoritatea publică pârâtă nu a ținut cont de principiul legalității la emiterea actelor administrative contestate, or, autorităților publice le revine sarcina de soluționare cât mai eficientă a problemelor ce țin de competența lor, într-o manieră transparentă, comprehensibilă și eficientă.

În context, se impune a fi specificat că la determinarea gradului de dizabilitate se ține cont de factorii medicali, sociali, psihopedagogici, habituali, profesionali și personali, iar criteriile de bază pentru determinarea gradului de dizabilitate sunt: capacitatea de a studia și de a se instrui; capacitatea intelectuală și de comportament; capacitatea de autoservire și de autoîngrijire; capacitatea de comunicare (vedere, auz, vorbire) și de adaptare situațională; capacitatea locomotorie și de dexteritate; capacitatea de muncă păstrată și capacitatea vitală a organismului; capacitatea de participare la viața socială și profesională, determinată de deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată.

Instanța de apel reține că prima instanță în mod corect a dat apreciere actului administrativ contestat, inclusiv sub aspectul temeiurilor normative ce au stat la baza emiterii deciziei nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024.

Astfel, se confirmă că unul dintre temeiurile juridice relevante îl constituie Ordinul comun al Ministerului Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova și al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 12/70 din 28 ianuarie 2013 „*cu privire la aprobarea criteriilor de determinare a dizabilității şi capacității de muncă la persoanele adulte*” care reglementează criteriile de determinare a dizabilității și a capacității de muncă la persoanele adulte. Potrivit acestuia, evaluarea se realizează în baza criteriilor medicale prevăzute în anexa nr. 1 și a Chestionarului de evaluare a capacităților și performanțelor în activități și participare, prevăzut în anexa nr. 2, instrumente obligatorii pentru autoritatea competentă în procesul de expertizare.

Instanța de apel reține că determinarea gradului de dizabilitate și a procentului capacității de muncă reprezintă rezultatul corelării coeficientului obținut în urma evaluării funcționale cu procentul capacității de muncă de bază, stabilit conform criteriilor medicale, aceste rezultate fiind reflectate în actele oficiale emise persoanei evaluate.

De asemenea, instanța subliniază că expertiza medicală a capacității de muncă constituie o formă complexă de asistență medico-socială, menită să aprecieze deficiențele funcționale și să stabilească măsurile de protecție socială, având ca scop final reintegrarea socioprofesională a persoanei.

Totodată, instanța de apel confirmă concluzia primei instanțe potrivit căreia, deși evaluarea implică un anumit grad de apreciere din partea medicului expert, determinat de particularitățile fiecărui caz, aceasta trebuie să fie însoțită de o motivare clară și explicită a eventualelor abateri de la baremele standard. Or, în speță, o asemenea motivare individualizată nu se regăsește, aspect corect reținut de instanța de fond.

În consecință, instanța de apel menține constatările instanței de fond ca fiind întemeiate și conforme cadrului normativ aplicabil.

Instanța de apel reiterează că, prin decizia nr. DC2406424 din 26 septembrie 2024, Radu Ivan a fost încadrat în grad de dizabilitate pe termen nelimitat, în temeiul prevederilor Ordinului Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 105 din 01 decembrie 2022 și al Ghidului metodologic aferent, care reglementează criteriile și procedura de stabilire a termenului de dizabilitate. Acest ghid are ca scop standardizarea și eficientizarea procesului de evaluare, fiind obligatoriu pentru Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă.

În conformitate cu dispozițiile pct. 6 și 7 din Ghid, stabilirea gradului de dizabilitate fără indicarea termenului este justificată în situațiile în care afecțiunea are caracter ireversibil, fără potențial recuperator, ori implică deficiențe funcționale permanente. Totodată, potrivit anexei la Ordinul menționat, amputațiile membrelor inferioare se încadrează expres în categoria afecțiunilor ce permit stabilirea dizabilității fără termen.

Astfel, instanța de fond corect a reținut caracterul cert al situației medicale al intimatului, respectiv amputarea membrului inferior drept la nivelul treimii medii a gambei, deficiență ireversibilă ce afectează definitiv capacitatea funcțională, or, în aceste condiții, stabilirea unui grad de dizabilitate mediu, cu trimitere la o eventuală ameliorare a stării de sănătate, apare ca fiind nejustificată și contrară cadrului normativ aplicabil.

Mai mult ca atât, potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate nr CI2332356 din 04 august 2023, Radu Ivan a fost încadrat în grad de dizabilitate accentuat, or, în acest sens, în conformitate cu prevederile art. 16 Cod administrativ, instanța subliniază că dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

Prin urmare, instanța de apel apreciază că actele administrative contestate sunt neîntemeiate și aduc atingere drepturilor reclamantului/intimat, fiind corectă concluzia instanței de fond privind necesitatea încadrării acestuia într-un grad de dizabilitate accentuat și eliberarea unui certificat corespunzător.

În continuarea aspectului sesizat supra, instanța de apel menționează că, reieșind din prevederile art. 137 Cod administrativ, exercitarea dreptului discreționar de către autoritățile publice este supusă unor limite clare, acestea fiind obligate să acționeze cu bună-credință, în limitele stabilite de lege și cu respectarea scopului pentru care le-a fost conferit acest drept. Dreptul discreționar nu conferă autorității o libertate absolută, ci implică alegerea unei soluții legale dintre mai multe opțiuni posibile, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, cu respectarea principiilor de legalitate, echitate și proporționalitate.

Totodată, instanța de apel confirmă că situațiile de fapt similare trebuie tratate în mod identic, iar eventualele diferențe de tratament pot fi justificate doar prin existența unor motive obiective. În lipsa unor asemenea justificări, autoritatea publică este ținută să asigure coerența practicii sale administrative.

De asemenea, instanța reține că autoritatea publică are obligația de a-și exercita efectiv dreptul discreționar, luând în considerare toate circumstanțele relevante și integrând în procesul decizional propriile considerente de oportunitate, fără a depăși însă limitele legale și fără a deturna scopul normei juridice aplicabile.

Instanța de apel mai constată că motivarea actului administrativ trebuie să permită identificarea clară a raționamentului care a stat la baza exercitării dreptului discreționar, astfel încât să fie posibilă verificarea respectării exigențelor de legalitate și bună administrare. În acest context, controlul judecătoresc vizează dacă autoritatea a exercitat discreția, a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale și a acționat în concordanță cu scopul legii.

În consecință, instanța de apel reține că instanța de fond a constatat corect că exercitarea dreptului discreționar de către autoritatea publică nu poate avea un caracter arbitrar, ci trebuie să se circumscrie exigențelor legale, fiind realizată fără erori discreționare și în conformitate cu scopul urmărit de legiuitor.

În completare, examinând criticile formulate de partea apelantă și materialele dosarului, în coroborare cu circumstanțele de fapt reținute de prima instanță și normele de drept aplicabile, Completul de judecată constată că soluția instanței de fond este legală și întemeiată, or Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă avea obligația de a emite un act administrativ individual favorabil, prin care să confirme în privința lui Radu Ivan gradul de dizabilitate accentuat pentru perioada începând cu 01 august 2024, fără termen, cu eliberarea certificatului corespunzător de încadrare în grad de dizabilitate.

Corespunzător, deși în cererea de apel se invocă faptul că Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă ar fi unica autoritate competentă în determinarea gradului de dizabilitate, instanța de apel menționează că această competență este supusă controlului de legalitate exercitat de instanța de judecată, conform Codului administrativ, iar cu privire la acest subiect, instanța nu substituie autoritatea administrativă, ci verifică respectarea procedurii,

corectitudinea aplicării criteriilor legale și temeinicia deciziei, inclusiv sub aspectul motivării și aprecierii probelor.

În speță, instanța de fond a constatat justificat că deciziile emise nu sunt suficient motivate în fapt și în drept, or simpla enumerare a unor acte sau criterii nu echivalează cu o analiză efectivă și individualizată a stării persoanei.

De altfel, este de reiterat faptul că partea apelantă nu a demonstrat clar modul în care deficiențele funcționale, limitările de activitate și restricțiile de participare au fost corelate cu procentul capacității de muncă stabilit și, implicit, cu gradul de dizabilitate acordat.

Totodată, menținerea aceluiași grad de dizabilitate în toate etapele (inclusiv în cadrul serviciului de control) nu constituie, prin ea însăși, o dovadă a corectitudinii deciziei, ci impune o analiză suplimentară privind caracterul efectiv și independent al verificării.

În ceea ce privește starea de sănătate a persoanei, instanța de fond corect reținut că aceasta trebuie analizată în dinamică, iar simpla mențiune a unei stări „relativ satisfăcătoare” nu exclude existența unor limitări funcționale semnificative. În special în cazul amputațiilor, evaluarea trebuie să țină cont nu doar de existența protezării, ci și de eficiența reală a acesteia, de gradul de autonomie și de impactul asupra vieții cotidiene și profesionale.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel menționează că argumentul potrivit căruia persoana ar putea fi încadrată în câmpul muncii sau ar beneficia de programe de reabilitare este irelevant pentru determinarea gradului de dizabilitate, întrucât acesta trebuie stabilit exclusiv în baza criteriilor medico-sociale și a situației concrete a persoanei, nu în funcție de eventuale posibilități viitoare.

De asemenea, faptul că anterior persoana a fost încadrată într-un grad mai grav de dizabilitate nu poate fi ignorat fără o justificare clară cu privire la ameliorarea stării de sănătate, care în speță nu este demonstrată convingător. Mai mult, instanța de fond a apreciat corect că autoritatea publică a exercitat în mod defectuos dreptul discreționar, în condițiile în care nu a justificat schimbarea încadrării din grad accentuat de dizabilitate (stabilit anterior pentru aceeași afecțiune) în grad mediu, deși starea de sănătate a reclamantului nu a cunoscut o ameliorare, or, în lipsa unor circumstanțe noi sau a unor probe concludente care să demonstreze o evoluție favorabilă, o asemenea diferență de tratament apare ca fiind arbitrară și contrară principiului securității juridice și egalității de tratament.

În consecință, instanța de fond a apreciat corect că decizia autorității administrative este insuficient motivată și nu reflectă o evaluare completă și riguroasă a situației reclamantului, motiv pentru care soluția de admitere a acțiunii este legală și întemeiată.

În context, instanța de apel notează că, contrar art. 93 alin. (1) Cod administrativ care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ, apelantul nu a

adus careva probe în susținerea pretențiilor sale, iar prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, or hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la proces.

Nu în ultimul rând, instanța menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

Cu toate acestea, din argumentele apelantului nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că *”. . . art. 6§1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes...*”, consideră necesar de a respinge cumulul argumentelor invocate în apel, deoarece acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Finalmente, din raționamentele expuse mai sus și având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Completul de judecată ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Apelul declarat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 16 aprilie 2025.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei